

TÜRKİYE PROFESYONEL 2. LİG FUTBOLCULARININ SPOR BİLGİ DÜZEYLERİNİN TAKIM BAŞARISINA ETKİSİ

EFFECTS OF THE SPORTS KNOWLEDGE LEVEL OF SOCCER PLAYERS PLAYING IN TURKISH PROFESSIONAL SOCCER 2. LEAGUE CATEGORY OVER THE SUCCES OF TEAMS

¹Ali Ahmet DOĞAN

²Yakup KOÇ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı: Türkiye Profesyonel Futbol 2. liginde mücadele eden futbolcuların spor bilgi düzeylerinin takım başarısı üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır.

Türkiye Profesyonel Futbol 2. lig B kategorisi ikinci grupta, 2002-2003 sezonunda mücadele eden ve lig sonu sıralamasında homojen bir dağılım gösteren 6 kulübün profesyonel futbolcuları araştırma grubu olarak belirlendi.

Öncelikle her kulübün profesyonel 20 futbolcusuna kişisel bilgilerinin belirlenmesine yönelik anket uygulaması yapıldı. Daha sonra futbolculara, alanında uzman öğretim üyelerince hazırlanan ve spor bilgi düzeylerinin belirlenmesine yönelik çoktan seçmeli sorular soruldu. Elde edilen verilerin analizinde tek yönlü anova, tukey's, Ki-Kare ve çapraz tablolama testleri kullanıldı.

İstatistiksel analizler sonrasında, başarılı takımların futbolcuların spor bilgi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bu durum istatistiki açıdan da anlamlıdır. ($P<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Futbol, Spor Bilgisi, Spor Eğitimi

SUMMARY

The purpose of this study is to research the effects of the sports knowledge level of soccer players playing in Turkish Professional Soccer 2. League category over the success of the teams.

Having competed for second group B category of second league of Turkish Professional Soccer in 2002-2003 season, 6 soccer clubs, all of which have a homogeneity distribution according to the standing of the teams that are involved in the study.

First of all, in order to know about their individual background information, a survey was carried out among 20 soccer players from each team. And then, in order to determine the sports knowledge level of soccer players, multiple options questions were prepared by instruction members who were expert of their majors. One Way Anova, Tukey's, Chi-Square and Cross Tabulation tests were used as statistical methods in analysing the data obtained from the study.

After the statistical analyses, it is found out that sports knowledge level of soccer team's players is higher than the others, and this result is statistically significant ($P<0.05$).

Keywords: Soccer, Sports Knowledge, Sports Education.

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

² Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Doktora Öğrencisi

GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanoğlu dünyaya öğrenmiş olarak değil, öğrenmek üzere gelir. Bu nedenle eğitim-öğretim, toplumların gelişmesinde en önemli ve vazgeçilmez faaliyetlerin başında gelir (7). Sporu eğitim ile ilişkilendirirken beden eğitimi kavramıyla birlikte düşünmek gerekir. Çünkü beden eğitimi ve spor birbirini tamamlayan bütünün parçaları gibidirler. Beden eğitimi bireyin büyüme, gelişme ve olumlu davranış özellikleri kazanmasında oldukça etkilidir. Spor ise bireyin ruh ve beden sağlığının gelişmesi yanında, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme amacını içerir (15).

Son yıllarda özellikle sportif performansta çok büyük gelişmeler meydana gelmiştir. Bu gelişmeler bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmeler ile doğru orantılıdır. Sporum her alanında, geçmiş yıllarda hayal bile edilemeyen fakat günümüzde kırılan yeni rekorlar ile olağanüstü dereceler elde edilmektedir. Bu büyük başarıların arkasında yatan sebeplerin ne olduğuna bakıldığında, bu durumun spor bilimlerinin fizyoloji, biyokimya, psikoloji, istatistik gibi birçok bilim dalından almış olduğu bilgilerden kaynaklandığı çok açıktır (2).

Sporculardan istenilen başarıların alınabilmesi için onlara sadece uygulamalı spor eğitimi verilmemeli, bunun yanında teorik spor bilgileri de kazandırılmalıdır. Sporsal verim çok sayıda ayrı yeteneklerin ve şartların birlikte ortaya çıkarıldığı bir durumdur. Bu farklı etkenler birbiri ile çok sıkı bir bütünlük içerisinde (6).

Sportif başarının artırılmasında en küçük ayrıntıların bile değerlendirildiği günümüzde, sporcuların uygulama alanındaki gelişmelere paralel olarak teorik alanda da kendilerini geliştirmeleri son derece önemlidir. Ülkemizde genel eğitimdeki yetersizliğe paralel olarak sporcuların spor bilgi düzeylerinde de çeşitli yetersizliklerin olabileceği düşünülmüş ve gerçekleştirilen bu çalışma ile hem sporcuların spor bilgi düzeylerinin araştırılması hem de bu düzeyin sportif başarı ile ilişkisi belirlenmiştir.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye Profesyonel II. Lig futbolcularının spor bilgi düzeylerinin, takım Başarısı üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışmada, 2002-2003 Sezonu Türkiye Profesyonel II. Ligi B kategorisinde mücadele eden futbolcular araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu evrenden, sezon sonunda üst sıralarda yer alan 2 (Türk Telekomspor, Ankara Demirspor), orta sıralarda yer alan 2 (Çankırı Belediyespor, Bulancakspor) ve alt sıralarda yer alan 2 (Kırıkkalespor ve Çubukspor) olmak üzere toplam 6 kulübün futbolcuları kasıtlı örneklem metoduyla denek olarak seçildiler. Seçilen her takımdan 20 futbolcu olmak üzere toplam 120 kişi çalışmaya gönüllü olarak katıldılar.

Veriler kapalı uçlu anket uygulamasıyla elde edilmiştir. Anket sorularının hazırlanması, alanında uzman olan öğretim üyeleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan anket 2 bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde sporculara ait kişisel bilgilerin öğrenilmesine yönelik çeşitli sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise, sporcu beslenmesi, antrenman bilgisi, sporcu sağlığı ve spor psikolojisi konularından oluşan çoktan seçmeli (4 şık) toplam 41 soru yer almaktadır. Her sorunun puan karşılığı 1'dir.

Veriler Windows ortamında SPSS 11.0'de istatistiksel analizlere tabi tutuldu. Hipotezlerin test edilmesinde tek yönlü varyans analizi (One-way anova) ve Tukey çoklu karşılaştırma analizi, Ki-kare ve Çapraz Tablolama (Cross Tabulation) testleri kullanıldı. Testlerde anlamlılık düzeyi olarak 0.05 belirlendi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan deneklerin yaşları ile ilgili istatistiksel bilgiler Tablol 1'de sunulmuştur. Bu verilere göre takımların yaşları aritmetik ortalaması 24.53'dür. Sporcuların yaşları ise 19 ile 33 arasında değişmektedir.

Tablo-1: Takımların Yaşları İle İlgili İstatistiksel Veriler.

TAKIMLAR	N	ART.ORT	ST. SAPMA	ST. HATA	MİN	MAX
Türk Telekomspor	20	24.50	3,395	0,759	19	30
Ankara Demirspor	20	23.00	2,596	0,580	19	30
Çankırı Belediyespor	20	25.10	2,553	0,571	22	32
Bulancakspor	20	23,70	2,386	0,534	20	27
Kırıkkalespor	20	25,85	3,150	0,704	20	31
Çubukspor	20	25,05	4,298	0,961	19	33
TOPLAM	120	24,53	3,210	0,293	19	33

Takımların yaşları arasındaki anlamlı farklılığın araştırılmasında Anova testi kullanılmış ve istatistiki sonuçlar Tablo-2'de özetlenmiştir.

Tablo-2: Takımların Yaşları İle İlgili Anova Testi Sonuçları.

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	107,367	5	21,473	2,189	0,06
Within Groups	1118,500	114	9,811		
Total	1225,867	119			

Tablo-2'de görüldüğü gibi, yapılan istatistiki analiz sonucunda, futbolcuların yaşları açısından takımlar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($F_{(5,114)}=2.189$, $P>0.05$).

Araştırmaya katılan futbolcuların eğitim düzeylerine ait istatistiki veriler Tablo-3'de sunulmuştur.

Tablo-3: Takımları Oluşturan Futbolcuların Eğitim Düzeyleri İle İlgili İstatistiki Sonuçlar.

TAKIMLAR		EĞİTİM DÜZEYİ				TOPLAM
		Ortaokul	Lise	Ünv. Diğ. Böl.	Ünv.Bed.Eğt.Spr.	
TürkTelekom Spor	N		15	1	4	20
	%		75	5	20	100
Ankara Demirspor	N		14	1	5	20
	%		70	5	25	100
Çankırı Belediye Spor	N		12	5	3	20
	%		60	25	15	100
Bulancağ Spor	N	1	15	2	2	20
	%	5	75	10	10	100
Kırıkkale Spor	N	1	13	5	1	20
	%	5	65	25	5	100
Çubuk Spor	N		15	4	1	20
	%		75	20	5	100
TOPLAM	N	2	84	18	16	120
	%	1,7	70	15	13,3	100

Bu sonuçlara göre 120 sporcunun %1,7'si ortaokuldan, %70'i liseden, %15'i üniversitelerin Beden eğitimi ve Spor bölümleri dışındaki diğer bölümlerinden, %13,3'ü üniversitelerin Beden eğitimi ve Spor bölümlerinden mezun olmuşlardır.

Takımları oluşturan futbolcuların eğitim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın araştırılmasında Ki-Kare testi kullanılmış ve istatistiki sonuçlar Tablo-4'de özetlenmiştir.

Tablo-4: Takımların Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırılması İle İlgili Ki Kare Testi Sonuçları.

	Value	df	Asymp. Sig. (2-Sided)
Pearson Chi-Square	15,571 ^a	15	,411
Likelihood Ratio	16,642	15	,341
Linear-By-Linear Association	1,7	1	,192
N of Valid Cases	120		

Tablo-4’de görüldüğü gibi, yapılan Ki-Kare testi sonucunda, takımları oluşturan futbolcuların eğitim düzeyi açısından sahip oldukları farklılıklarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($X^2=15,571$; $sd=15$; $P>0,05$).

Takımların genel spor bilgi düzeylerinin belirlenmesi ile ilgili olarak her sporcuya 41 sorudan oluşan çoktan seçmeli sorular yöneltilmiş ve sorulara verilen her doğru cevabın puan karşılığı 1 olarak belirlenmişti. Yapılan istatistiksel işlemler sonrasında takımların genel spor bilgisi testinden elde etmiş oldukları sonuçlar Tablo-5’de özetlenmiştir.

Tablo-5: Takımların Genel Spor Bilgisi Testi Sonuçlarının İstatistiksel Görünümü.

	N	Art. Ort	St. Sapma	Maks.	Min.
Türk Telekomspor	20	21,10	3,478	29	15
Ankara Demirspor	20	21,20	4,514	30	13
Çankırı Belediyespor	20	18,55	3,748	26	12
Bulancakspor	20	18,70	2,975	24	11
Kırıkkalespor	20	17,25	3,945	22	10
Çubukspor	20	16,70	4,041	24	10
TOPLAM	120	18,92	4,115	30	10

Genel Spor Bilgisi açısından takımlar arasındaki farklılığın araştırılmasında Anova testi uygulanmış ve elde edilen istatistiksel sonuçlar Tablo-6’da sunulmuştur.

Tablo-6: Takımların Genel Spor Bilgisi Puanlarına Ait Anova Testi Sonuçları.

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	357,067	5	71,413	4,910	,000*
Within Groups	1658,100	114	14,545		
Total	2015,167	119			

(*) 0,05 seviyesinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 6’da görüldüğü gibi, Genel Spor Bilgisi puanları açısından takımlar arasında anlamlı bir farklılık vardır ($F_{(5,114)}=4,910$, $P<0,05$). Farklılığın hangi takımlar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonrasında, ligin üst sıralarında yer alan takımların, genel spor bilgi düzeyi açısından daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan istatistiksel işlemler sonrasında testlere katılan sporcuların yaşları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bilindiği gibi yaş, bir konunun anlaşılması ve daha iyi kavranabilmesi açısından oldukça önemli değişkenlerden birisidir (4,8,14). Bu açıdan bakıldığında takımlar arasındaki yaş farkının anlamsız oluşu, çalışma sonuçlarının objektifliği açısından önemlidir.

Takımların eğitim düzeylerine bakıldığında, Türkiye ortalamasına paralel olarak lise mezunlarının ağırlıklı olduğu görülmektedir. Eğitim seviyesi futbolcuların içinde buldukları durumu değerlendirebilmelerinde oldukça önemli rol oynar (10,11). Bu bakımdan, takımların eğitim düzeylerinin birbirinden anlamlı farklılık göstermemesi, çalışma sonuçlarımızın güvenilirliği açısından önemli bir bulgudur.

Araştırmaya konu olan takımların Genel Spor Bilgi Düzeyleri birbirinden anlamlı bir farklılık göstermektedir. Genel Spor Bilgi Puanı yüksek olan takımlar ligde daha başarılı bir konumdadırlar. Dekster (5). spor performansı ile diğer bazı pozitif bilimlerdeki başarı arasında küçük ama özel bir pozitif korelasyonun olduğundan söz etmektedir. O’na göre spor performans seviyesi, kişinin spor bilgisinin tahmin edilmesinde önemli ipuçları taşımaktadır.

Birçok araştırmacı (1,3,,9,12,13,16), performanstaki zihinsel unsurların yüksek strateji gerektiren sporlarda başarıyı maksimum oranda etkilediğini belirtmektedir. Takım oynlarında başarılı olmanın sırrı, zihinsel yetenekler açısından da başarılı olmaktan geçmektedir.

Ligde üst sıralardaki takımların sporcularının Genel Spor Bilgi seviyeleri, başarısız takımlara oranla daha yüksek olmasına karşın, sporcuların test başarılarının %50'lerin de altında kalması oldukça dikkat çekicidir.

Sonuçları göstermiştir ki, Türkiye Profesyonel II. Lig futbolcularının başarıları, sahip oldukları genel spor bilgi düzeylerinden önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu durum spor eğitiminin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Türkiye'deki spor yaşamının okul çağıyla birlikte başladığı dikkate alındığında, spor eğitiminin ilköğretim seviyesinde beden eğitimi derslerinde verilmeye başlanması büyük önem kazanmaktadır. Müfredat sadece uygulama çalışmalarıyla sınıtlı kalmayıp, genel spor bilgilerinin de verildiği bir şekilde getirilmelidir.

Profesyonel futbol başlı başına bir meslektir. Bu mesleği seçen her sporcunun başarılı olabilmesi için, özellikle sporcu beslenmesi, sporcu sağlığı, antrenman bilgisi ve spor psikolojisi başta olmak üzere diğer birçok konuda da doğru bilgilere ve alışkanlıklara sahip olmaları onların yararına olacaktır. Bu konu ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının özellikle altyapı seviyesinden başlamak üzere ayrıntılı ve sistematik olarak verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Bompa. T.O: Antrenman Kuramı ve Yöntemi. Çev: İlnur Keskin, A.Burcu Tuner. Bağırman yayınevi. Ankara, 1998.
2. Coşkun, Hüseyin: Dokumsal Reaksiyon Zaman Ölçümlerinde Parmak Uzunluğunun ve Avuç Büyüklüğünün Reaksiyon Zamanına Etkisi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Bilim uzmanlığı tezi. Ankara, 1997.
3. Çakıroğlu, M. İhsan: Antrenman Bilgisi-Antrenman Teorisi ve Sistematığı. Şeker matbaası. İstanbul, 1997.
4. Çöndü, Ahmet: Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöutemleri. Nobel Yayınevi. Ankara, 1999.
5. Dexter, Trevor: Relationship Between Sports Knowledge, Sports Performance and Academic Ability: Empirical Evidence From GCSE Physical Education. Journal of Sport Science. Vol:17. 1998. pp. 283-295.
6. Dündar, Uğur: Antrenman Teorisi. Bağırman yayınevi. 3. Baskı. Ankara, 1996.
7. Erdemli, Atilla: Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi. E Yayınları. İstanbul, 2002.
8. Hazar, Muhsin. Beden Eitimi ve Sporda Oyunla Eğitim. Tubitay Ltd. Şti. 2. Baskı, Ankara, 1997.
9. Hylobil, Hynek et. All: Spor Sakatlıkları nasıl Engelleuebilir?. Çev: Zafer Haşçelik. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yayınları. Yayın No:97, Ankara, 1997.
10. İmamoğlu, A. Faik ve Ark: Türkiye ve bazı Avrupa Ülkelerinde Futbol Antrenör Yetiştirme Programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. Cilt:1, Sayı: 4. Ekim, 1996.
11. Koçak, Mehmet, Erol. A. Emre: Türkiye'de Bazı Profesyonel Futbol Kulüplerinde Altyapı Eğitimi. 1. gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi Bildirileri. Cilt:2, Ankara, 2000.
12. Kouter, Erkut: Spor Psikolojisi ve Futbol. Saray Matbaası. İzmir, 1996.
13. Süel, Emin: Üniversite Düzeyindeki Bayan ve Erkek Basketbolcüleriu Beslenme Bilgileri ve Alışkanlıklarının Belirlenmesi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde, 2000.
14. Varış, Fatma: Eğitim Bilimlerine Giriş. Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları. Ankara. 1981.
15. Yetim, A. Azmi: Sosyoloji ve Spor. Topkar Matbaacılık. Ankara, 2000.
16. Zeki, Düreyt: Sporcuların Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. Uludağ Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa, 2000.